

3 Bach is back -
Collegium Vocale

4 Open Mic & Poetryfest
in het Planetarium

8 Ferenc Puskás
op het Rogierplein

Topcomedy om het jaar mee te starten!

William Boeva - 13

Ontdek de nieuwe zaalshow van William Boeva, waarin hij probeert in pijnlijk hilarische situaties de schijn hoog te houden dat hij alles onder controle heeft. Balancerend tussen een dwangstoornis en een hoop sociale verplichtingen, vraagt hij zich af wie nu eigenlijk de controle heeft over zijn brein.

Is uw deur op slot? Is uw oven uit? Hebt ge het licht uitgedaan?

Hij loopt enkel op de witte strepen van het zebrapad en nooit onder een ladder. Daar is niks mis mee. Toch? En iedereen ... Wacht!

Is uw deur op slot? Is uw oven uit? Hebt ge het licht uitgedaan?

Hij loopt enkel op de witte strepen van het zebrapad en nooit onder een ladder. Daar is niks mis mee. Toch? En iedereen weet dat 13 een ongeluksgetal is. Maar bij 12 en 14 voelt hij zich ook niet meer zo comfortabel en dat is misschien toch wat te ver doorgeslagen?

William Boeva werkt volop aan zijn gezondheid, fysiek en mentaal. Een volledige ... Sorry, momentje.

Is uw deur op slot? Is uw oven uit? Hebt ge het licht uitgedaan?

William Boeva werkt volop aan zijn gezondheid, fysiek en mentaal. Een volledige dag heeft hij ervoor ingepland. Maar hij is wat tijd verloren bij het tellen van de trappen. En hij moest nog eens bellen naar zijn moeder. En voor de zekerheid heeft hij toch de trappen nog eens opnieuw geteld, je weet maar nooit.

"De beste comedyvoorstelling die we in tijden zagen."

De Standaard

"Eerst de mondhoeken omhoog, dan het nekhaar: Boeva heeft precies het goede evenwicht te pakken in deze superieure voorstelling."

De Morgen

🕒 **Zaterdag 1 februari om 20u00**

📍 **Vaudeville Theater, Koninginnegalerij 13, Brussel**

1 5 29 38 63 65 66 71 86 **Centraal Station** ♿

NL 🗨️ 🗨️ 🗨️

€ **15 euro voor leden / 20 euro voor niet-leden**

📄 **Tickets zijn te koop via onze website kortweg.brussels**

Voor meer info kan je terecht bij suzanne@willemsfondsbrussel.be

**Mogen we jou in 2025 opnieuw
verwelkomen als lid van onze vereniging?**

Wil je onze vereniging, en bij uitbreiding het Nederlandstalige verenigingsleven, een duwtje in de rug geven? Blijf/word lid van het Willemsfonds. Als lid ontvang je je lidkaart thuis, waarmee je korting krijg bij vele activiteiten. Ook bezorgen we je onze magazines Rechttuit en Kortweg.

Lid worden kan eenvoudig door 15 euro te storten op rekening BE17 0012 5517 2421 van Willemsfonds BHG vzw. Je wordt dan lid voor het kalenderjaar 2025. Per extra gezinslid stort je 3 euro bij. Ben je jonger dan 30 jaar? Dan kan je zelfs gratis lid worden: stuur daarvoor een mailtje naar suzanne.terhaar@willemsfonds.be . Alvast erg bedankt!

Ruimte voor bomen

Expo in het Autriquehuis

Ontdek samen met het Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost de expo "Ruimte voor Bomen" in het prachtige Autriquehuis. Aan de hand van de architecturale Art Nouveau-elementen van het Autriquehuis zelf, een selectie kunstwerken uit de 19de en 20ste eeuw, enkele hedendaagse creaties en bijdragen van historici en wetenschappers, illustreert deze tentoonstelling de opkomst van een nieuwe stedelijke omgeving.

Het uitgangspunt daarbij is de snel veranderende relatie met de natuur in recente periodes van de geschiedenis van Schaarbeek: een reis tussen de lange geschiedenis van de natuur en de korte geschiedenis van het huis, en de relatie tussen het menselijk leven en de natuur. En hoe gaan we in de 21ste eeuw om met onze groene en majestueuze burenen?

- 🕒 **Woensdag 22 januari om 14u**
- 📍 **Autriquehuis, Haachtsesteenweg 266, Schaarbeek**
92 Sint-Servaaskerk 25 62 65 66 Robiano
- NL NL NL NL NL
- € **3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be**

Van schets tot trein

Trainworld-tentoonstelling

Dompel je onder in de grafische wereld van de trein! Sinds jaar en dag zijn het reizen – en de trein – een inspiratiebron voor artiesten. Met de tentoonstelling "Van Schets tot Trein" nemen we je mee naar het begin van de spoorwegen doorheen de verbeelding van creatievelingen.

In deze tentoonstelling ontdek je het werk van grote artiesten – striptekenaars, architecten, schilders, afficheontwerpers, beeldhouwers of designers – die je met hun kunst de pracht van treinen laten zien en je meenemen naar het universum van de spoorwegen. Victor Horta, Henry van de Velde, Paul Delvaux, André Franquin, ... allemaal komen ze aan bod! Op 22 november bezoeken we de expo met gids.

- 🕒 **Vrijdag 22 november om 14u00**
- 📍 **Trainworld, Prinses Elisabethplein 5, Schaarbeek**
59 92 B Schaarbeek Station
- NL NL NL NL NL
- € **3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be**

Icoontjes

- NL NL NL NL Je begrijpt of spreekt nog niet veel Nederlands
- NL NL NL NL Je begrijpt al een beetje Nederlands maar je spreekt het nog niet zo goed
- NL NL NL NL NL Je begrijpt vrij veel Nederlands en kan ook iets vertellen
- NL NL NL NL NL NL Je begrijpt veel Nederlands en spreekt het goed
- Toegankelijk voor mensen met beperkte mobiliteit

Colofon

Werken mee aan deze editie: Hannah Basiliades, Johan Basiliades, Ilse Carlé, Mireille Corteville, Pieter-Jan De Coster, Carla Dejonghe, Kurt Deswert, Liberas, Herman Mennekens, Philip Meersman, Suzanne ter Haar, Hans Van Rompaey, Wim Vanobberghen en Denise Vergeylen.

Met steun van:

Yannick Noben

Apéroconference

Yannick Noben, de comedy revelatie van het jaar 2023! Beroepsmilitair en explosievenexpert by day en comedian by night. Hij won alle Limburgse harten op het TVL nieuwjaarsoverzicht 2022 met als gevolg dat 2023 een explosief jaar werd voor Yannick. Een rollercoaster met tal van aanvragen en razendsnel uitverkochte theaters voor zijn conference 2023. Ook over 2024 zal hij zijn humor en visie loslaten in zijn eindejaars conference 2024!

Kort. Beknopt. To the point. Krachtig. Geef deze beschermer des Vaderlands echter dat zetje richting een podium en hij wordt – met zijn humormitrailleur in de aanslag – stukken langer van stof! Verwacht u aan lachsalvo's in sneltempo en laat Yannick uw lachspieren bombarderen met zijn spitsvondige inzichten & humor!

Kortom: een sappige imposante Limburger met talloze comedy-awards in zijn achterzak! Na de voorstelling bieden we je graag nog een drankje aan.

- 🕒 **Zondag 10 november om 11u00 (deuren open 10u30)**
- 📍 **GC Op-Weule, Sint-Lambertusstraat 91, Sint-Lambrechts-Woluwe**
1 8 29 42 45 Roodebeek
- NL NL NL NL NL
- € **5 euro voor leden / 10 euro voor niet-leden**
- 📧 **Inschrijven via willemsfonds.woluwe@gmail.com**
 Recht op Paspartoe-tarief? Koop dan je ticket op www.opweule.be

BACH IS BACK

Concert Collegium Vocale in Flagey

Het Collegium Vocale Gent en Philippe Herreweghe hoeven we niet meer voor te stellen. Al enkele jaren bieden we de lezers van Kortweg de kans om tegen een voordelig tarief een concert bij te wonen in Flagey, met bijbehorende deskundige historische en musicologische inleiding door Waldo Geuns.

Niet alleen leiden, maar ook troost, hoop en vreugde staan centraal.

Bach moeten we ook niet meer voorstellen. In mei 1723 komt Bach, met zijn hele familie aan in Leipzig. Hij aanvaardt er de functie als kantor van de Thomaskirche. Hij moet er lesgeven en de wekelijkse liturgische muziek schrijven en dirigeren. Hij aanvaardt de functie zodat zijn zoons in Leipzig zouden kunnen studeren. Het brengt hem en zijn familie stabiliteit. Maar Johann Sebastian Bach is niet de eerste keuze om Johann Kuhnau op te volgen als Thomascantor. Niemand minder dan Georg Philipp Telemann, Johann Friedrich Fasch en Christoph Graupner wijzen de functie af. De aanstelling van Bach als derde of zelfs vierde keuze zal voor de geschiedenis van de muziek grote implicaties hebben. Johann Sebastian Bachs mooiste werken stammen uit zijn tijd als Thomascantor in Leipzig. Collegium Vocale Gent, onder leiding van Philippe Herreweghe, voert enkele van zijn beroemde cantates uit van deze periode. Niet alleen lijden, maar ook troost, hoop en vreugde staan hier centraal.

De cantate "*Die ellenden sollen essen*" (BWV 75), die op 2 februari op het programma staat, is de allereerste die Bach na zijn aankomst uitvoert. Wellicht schrijft hij ze nog voor hij in Leipzig aankomt. De Franse ouverture toont dat hij, alhoewel hij nooit ver reist, toch alle muzikale invloeden in Europa kent en weet toe te passen. Bach schreef nooit een opera, maar zijn cantates zijn qua opbouw in vele opzichten mini-opera's met de nodige spanningsopbouw en herkenbare aria's. Meezingers zou je durven zeggen, die niet moeten onderdoen voor Händel. Zo bijvoorbeeld de aria "*Ich nehmen mein Leiden mit Frueden auf mich*". En wat te denken van het koraal "*Was Gott tut, das ist wohlgetan*"? Is het Bachs manier om aan te geven hoe dankbaar hij is met de aanstelling als Kantor in Leipzig?

Speciaal voor het Willemsfonds zal Waldo Geuns deze cantates inleiden. Waldo Geuns is pianist, musicoloog én filosoof. Hij weet als geen ander de emoties in de muziek te verdiepen en de nieuwsgierigheid te prikkelen. Even virtuoos als hij aan de piano is, vertelt hij vol passie over elk mogelijk muzikaal en filosofisch onderwerp (www.waldogeuns.com).

Johan Basiliades

Collegium Vocale Gent (dir. Philippe Herreweghe)

Programma

Johann Sebastian Bach, *Liebster Gott, wenn werd ich sterben?*, BWV 8 – *Warum betrübst du dich, mein Herz*, BWV 138 – *Die Elenden sollen essen*, BWV 75

🕒 **Zondag 2 februari - de inleiding door musicoloog Waldo Geuns begint om 19u30, het concert om 20u15.**

📍 **Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene**

📄 38 59 60 71 81 Flagey ♿

NL 🗨️ NL 🗨️

€ **40 euro voor leden / 46 euro voor niet-leden (plaatsen van categorie 1, die normaal 51 euro kosten)**

📄 **Inschrijven kan tot 17 januari 2024 via suzanne@willemsfondsbrussel.be**

Het aantal tickets is beperkt, dus wacht a.u.b. niet te lang.

Urban Travel Machines

Buitengewone projecties en poëzie om bij weg te dromen in het Planetarium

Dit jaar vieren we samen de tiende editie van het Brussels Planetarium Poetry Fest. We spreken erover met Philip Meersman, de initiatiefnemer.

Hoe ben je indertijd eigenlijk op het idee gekomen voor dit evenement? Wat inspireerde je om poëzie en astronomie samen te brengen in deze unieke vorm?

Het idee begon toen ik sprak met Gert, de productietechnicus van het planetarium, toen we samen Kunstwetenschappen en Archeologie studeerden aan de VUB. Na één van de colleges gingen we samen iets drinken en vertelde ik over het Brussels Underground Poetry Fest (de voorloper van BPPF) en we praatten over hoe poëzie en de cosmos altijd al een verbinding met elkaar hebben gehad. Hoe filosofie, astronomie, fysica en poëzie altijd tot de kunsten hebben behoord. We fantaseerden over mogelijke projecties en we integreerden onze interesse in sciencefiction ook. Gert heeft het idee dan voorgelegd aan zijn diensthoofd en die vond dat helemaal goed. Dus creëerden we samen een eerste voorstelling, 42, waarin we enkele van onze ideeën hebben verwerkt. Dat werd een succes en sindsdien hebben we een jaarlijks evenement in het Planetarium. We hebben veel verschillende formules uitgeprobeerd, maar we zijn altijd trouw gebleven aan het feit dat we het planetarium en haar personeel bij het hele gebeuren betrekken.

Het festival is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een internationaal evenement, met binnen het UTM-project een vertaling naar verschillende Europese planetaria. Wat heb je geleerd tijdens deze reis, van de 1ste editie tot nu de finale in november van dit jaar?

Inderdaad, het is een hele reis geweest. Deze begon zo'n acht jaar geleden, toen Evert Peeters, die toen de internationale projectwerking binnen AP Hogeschool deed, en ik het idee hadden dat dit unieke festival perfect was voor een Europees project. Het enthousiasme van de artiesten en bezoekers, vooral door het immersieve karakter van het evenement, bevestigde dat we het potentieel juist hadden ingeschat.

Zoals bij de meeste projecten, liep niet alles van een leien dak, maar de samenwerking met dichters, hogescholen, studenten en planetaria verliep gelukkig altijd soepel. Uiteindelijk hebben we dan ook met veel trots creatieve processen mogen opzetten met universiteiten, planetaria en dichters in Tartu (Estland), Wenen (Oostenrijk) en A Coruna (Spanje), waar geweldige festivals zijn doorgegaan.

We hebben hier artistieke pareltjes zien ontstaan. Werk dat varieert van klassieke typografie en analoge filmopnames

tot AI image generation en gaming ontwerp: we hebben het allemaal in deze editie. Deze diversiteit heeft me de ogen geopend en laten zien dat er 1001 manieren zijn om prachtige resultaten te bereiken. Het meest inspirerende en hartverwarmende van deze reis was het enthousiasme van alle betrokkenen. De goesting spat echt van de koepel af.

Het BPPF brengt al jaren kunstenaars en partners van over de hele wereld samen. Hoe heb je de samenwerking met dichters en kunstenaars uit verschillende landen ervaren? Zijn er specifieke uitdagingen of juist voordelen die voortkomen uit het werken met een internationaal gezelschap, in vergelijking met een meer lokale groep?

In het begin maakten we klankopnames en creëerde Gert een koepelprojectie die gebaseerd was op de verschillende klanklagen. Dat was een prachtige ervaring omdat 42 eigenlijk voor elk van de bezoekers een eigen unieke ervaring werd. Dit was een soort van gesamtkunstwerk. Daarna hebben we verschillende gasten uitgenodigd, maar we merkten dat velen onder hen nog nooit in een planetarium waren geweest en zich de koepelprojectie niet konden voorstellen. We hebben dan geprobeerd om de dichters en kunstenaars eerst een bezoek te laten brengen aan het planetarium om te laten zien wat we al deden, wat het planetarium kan, welke beelden er zijn,... dat is natuurlijk veel makkelijker te doen met lokale dichters en kunstenaars dan met mensen die de halve wereld moeten afreizen om hier te komen.

De corona-VR ervaring was voor hen dan weer een inkijk in wat we deden, wat voor een betere voorbereiding zorgde van zowel dichters als artiesten. Het UTM-project bood hen dan weer de kans om een week lang samen te werken, ideeën uit te wisselen, te experimenteren en nieuwe dingen uit te proberen.

Internationale dichters uitnodigen is altijd risicovol omdat poëzie sowieso een niche is, waar niet iedereen kaas van heeft gegeten, en de meeste mensen nauwelijks dichters in de eigen taal kennen, laat staan in een andere taal. Toch heeft BPPF steeds het neusje van de zalm, de crème de la crème, de sterren aan de poëtische hemel, de beste performance-dichters geprogrammeerd. Kwaliteit is altijd de eerste vereiste geweest en zal dat ook blijven.

Waarom is het festival op 29 en 30 november zo'n bijzondere editie? Wat kunnen bezoekers verwachten?

Allereerst is de programmatie van dichters en koepelprojecties deze jubileumeditie zeer bijzonder. We ontvangen 15 internationale dichters, die allemaal werkten met een team van 3-5 kunstenaars die de visuals hebben gecreëerd, wat zorgt voor zeer uiteenlopende en diverse creaties. Naast deze 15 dichters hebben we een heel bijzondere gast uit Zuid Afrika die hoge ogen scoort met zijn performances (Modise Sekgothe).

We experimenteren deze editie ook met een online applaus-applicatie waarbij het publiek live appreciatie kan tonen die dan op de koepel geprojecteerd zal worden. We maken er dus samen een echte co-creatieve immersieve ervaring van. Elke avond sluiten we af met een live drawing improvisatie, waarbij tekenaars via een tablet samen kunnen tekenen. Dit is een improvisatie gebaseerd op wat de dichter brengt en die als een animatie wordt geprojecteerd op de koepel. Elke avond krijgen de bezoekers dus een uniek inkijkje in het creatieve proces tussen dichter en projectie kunstenaar.

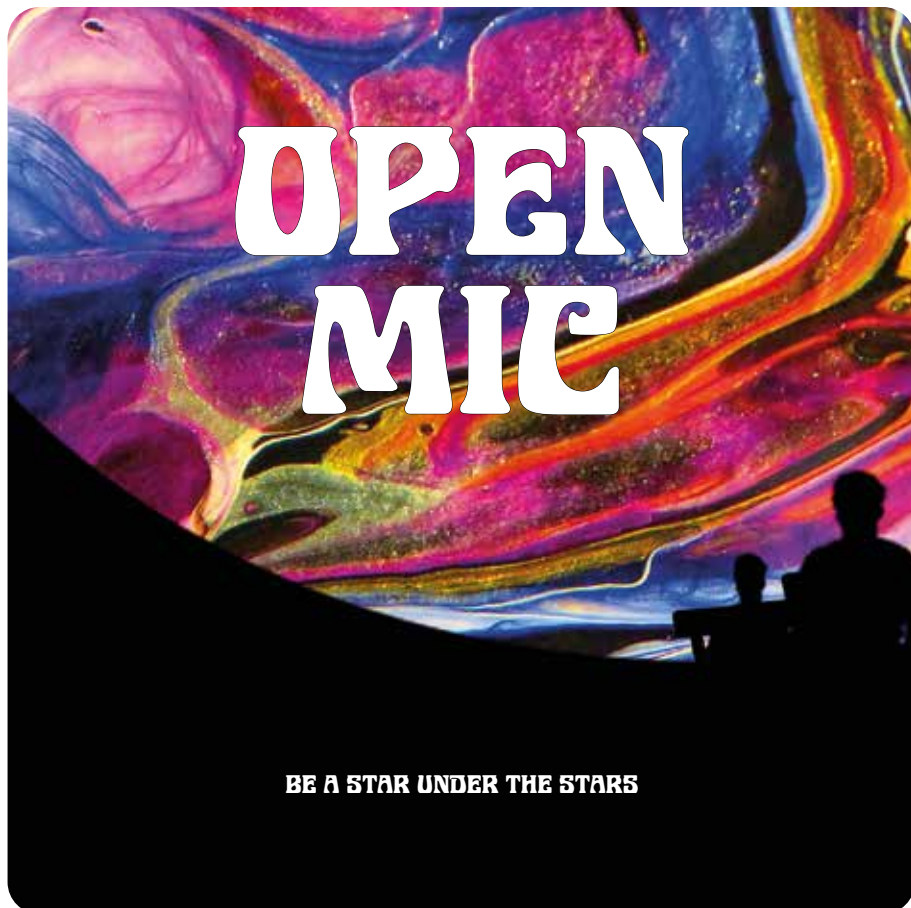
Het festival biedt een ervaring die veel verder gaat dan alleen poëzie, dat hebben we de afgelopen jaren zeker mogen ervaren. Maar leg eens uit: wat maakt het festival zo aantrekkelijk, zelfs voor mensen die misschien minder met poëzie hebben? Wat zou je hen zeggen om hen uit te nodigen, en waarom mogen ze deze unieke ervaring niet missen?

Het is eerder een ervaring dan een voorstelling, geen droge, saaie poëzieavond die enkel talig is, maar heel immersief, performatief, visueel en auditief.

Tijdens de voorstelling word je meegenomen in verschillende innerlijke werelden, maar ook reizen door ruimte- en tijd. Je kan dingen zien en ervaren die je nog nooit eerder zag of ervoer. Samen met de rest van het publiek doe je mee aan een breinverruimende, immersieve individuele ervaring die je samen deelt en voelt.

BPPF wordt een trip om nooit te vergeten. We vertrekken samen met ons publiek onverschrokken naar daar waar nog nooit een publiek is geweest.

- Vrijdag 29 en zaterdag 30 november om 19u30**
- Planetarium van Brussel, Boechoutlaan 10, Laken**
 Houba-Brugmann
- 5 euro voor leden / 7,50 euro voor niet-leden (te koop tot 15 november, nadien 10 euro)**
- Tickets zijn te koop op de website poetryfest.brussels**

Be a Star under the Stars Open Mic in het Planetarium

Op 28 november verandert het Planetarium van Brussel in een magische poëziearena. Onder de fonkelende sterrenhemel van de indrukwekkende koepel krijg jij de kans om jouw woorden de ruimte in te sturen. Of je nu een ervaren dichter bent, een spoken word-artiest, of altijd al eens je talent hebt willen delen: dit is jouw moment! Meld je aan voor de Open Mic en word een van de "Brusselse sterren" die schitteren onder het unieke decor van sterrenprojecties en live tekeningen.

Wil je liever genieten van de creativiteit van anderen? Kom dan als bezoeker en ervaar een avond vol inspirerende optredens van lokaal en internationaal talent. De avond belooft een unieke samensmelting van poëzie, kunst en sterrenkunde te worden, met dit jaar voor de eerste keer live tekeningen bij alle gedichten, verzorgd door studenten van MaxLab. Dit wil je niet missen!

🕒 **Donderdag 28 november om 19u30**

📍 **Planetarium van Brussel, Boechoutlaan 10, Laken**

🚶 **Houba-Brugmann** ♿

€ **Gratis**

📄 **Inschrijven is niet noodzakelijk,**

meer informatie is te vinden op de website poetryfest.brussels

Tussen de soep en de feiten

Scherp 's middags je hersenen aan met hot topics en een warme kom (vegetarische) soep. Boeiende sprekers ontleiden actuele thema's met een Brusselse invalshoek. Moeilijke kwesties worden behapbaar uitgelegd. Achteraf is er tijd voor vragen en bedenkingen uit het publiek. Voedsel voor lichaam en geest!

5 november: Wachten op hulp - over psychologische kwetsbaarheid bij jongeren en wachtlijsten

Woordkunstenaar en schrijver Hind Eljadid schreef in opdracht van het CM Gezondheidsfonds het 'Niet-zo geheime dagboek': een kortverhaal over Amal, een zestienjarig meisje dat worstelt met de obstakels en moeilijkheden van een tiener, overschaduwde door donkere wolken. Ze schreef het verhaal in samenwerking met Vlaamse jongeren en schetst zo het verhaal van zoveel jonge individuen die soms eindeloos lijken te wachten op een luisterend oor of broodnodige professionele hulp. Ze maakt geestelijke gezondheidszorg bij jongeren bespreekbaar en brengt de problematiek van de (te) lange wachtlijsten onder de aandacht.

Jef De Block van TEJO (Therapeuten voor Jongeren) schetst de reële situatie in Brussel en legt uit hoe de organisatie laagdrempelige en therapeutische hulp verleent aan Brusselse jongeren. Els Rossignol (Directeur Netwerken CM) verzorgt de introductie.

🕒 **Dinsdag 5 november. Soep om 12u15, de spreker begint om 12u30**

📍 **Muntpunt, Munt 6, Brussel**

🚶 **1 3 4 5 29 88 89 De Brouckère** ♿

NL 🗣️ 🗣️ 🗣️

€ **Gratis**

📄 **Inschrijven kan via www.muntpunt.be (niet verplicht, wel aanbevolen)**

Op dinsdag 3 december en dinsdag 4 februari zullen er ook TS&F lezingen zijn in Muntpunt. Voor deze lezingen zal de spreker en het onderwerp bekend gemaakt worden in de maand op voorhand via onze website kortweg.brussels

Bachwerk presenteert Benjamin Britten's Ceremony of Carols

Op zaterdag 7 december 2024 neemt Willemsfonds Zuidoost-Brussel je mee naar de sfeervolle Sint-Annakerk in Oudergem voor een bijzonder concert van BachWerk Choir, waarbij *Benjamin Britten's Ceremony of Carols* voor koor en solo harp wordt uitgevoerd. Dirigente van de avond: Marta Jakubiec.

Als lid van het Willemsfonds kan je deelnemen aan het speciale kortingstarief van slechts €7! Een mooie gelegenheid om samen te genieten van dit bijzondere muziekstuk. We verzamelen om 17u45 en het concert start om 18u.

Wees er snel bij, want de plaatsen zijn beperkt!

🕒 **Zaterdag 7 december om 17u45**

📍 **Sint-Annakerk, Tervuursesteenweg 91, Oudergem**

🚶 **5 Herrmann-Debroux 34 Massartuin 72 Tweesteenwegen** ♿

€ **7 euro voor leden / 15 euro voor niet-leden**

📄 **Inschrijven kan via vanobberghenwim@gmail.com**

Workshop woordkunst: van krant tot podium

Ben je klaar om je creativiteit de vrije loop te laten en te spelen met taal? Doe mee met ons inspirerende atelier! We maken verschillende visuele gedichten. Geen zorgen als je niet weet waar je moet beginnen – we begeleiden je stap voor stap!

Wat gaan we doen?

Tijdens deze workshop gebruiken we kranten, tijdschriften en magazines om unieke kunstwerken te creëren. We beginnen met het maken van een stiftgedicht, waarbij je woorden en zinnen markeert om een verrassend en betekenisvol gedicht te vormen. Daarna gaan we aan de slag met een collagegedicht, waarbij je met schaar, lijm en papier je eigen visuele poëzie maakt. Wij zorgen voor een gevarieerde selectie magazines/kranten, maar neem gerust je eigen favoriete bladen mee!

Waarom meedoen?

- **Creativiteit:** Ontdek nieuwe manieren om met woorden en beelden te spelen.
- **Taalvaardigheid:** Verbeter je Nederlandse taalvaardigheden op een leuke en interactieve manier.
- **Podiumervaring:** Deel je kunstwerken met anderen tijdens een afsluitende presentatie aan de andere deelnemers.

Of je nu een doorgewinterde taalliefhebber bent of gewoon op zoek bent naar een leuke, creatieve middag, deze workshop is voor iedereen toegankelijk. Breng je enthousiasme en je verbeelding mee – wij zorgen voor de rest!

🕒 **Dinsdag 26 november om 14u30**

📍 **Huis van het Nederlands (zaal B4.4), Philippe de Champaignestraat 23, Brussel**

🗺️ Herrmann-Debroux 34 Massartuin 72 Tweesteenwegen

NL NL NL NL NL NL NL NL NL NL

€ **Gratis**

📧 **Inschrijven kan via suzanne@willemsfondsbrussel.be**

Deze workshop gaat door in het kader van Allez:NL, waarbij mensen die Nederlands leren tijdens leuke activiteiten deze taal kunnen oefenen met mensen die het Nederlands als moedertaal hebben.

Met een gids naar het Stripmuseum

Op 14 december bezoeken we de gloednieuwe, permanente tentoonstelling "Een Eeuw van Belgische Strips"! We worden gegidst door het ongelofelijke verhaal van honderd jaar stripgeschiedenis. Getoond zoals je het nog nooit eerder zag: in een luxueuze setting vol zwart, wit en goud. Het uitzonderlijke art nouveau-gebouw van Victor Horta geeft ons bezoek nog een extra dimensie. Het Stripmuseum brengt tegelijk een hommage aan de klassiekers van het medium en een blik op het hedendaagse stripverhaal.

🕒 **Zaterdag 14 december om 13u30**

📍 **Zandstraat 20, Brussel**

🗺️ 2 6 Kruidtuin

€ **6 euro voor leden / 9 euro voor niet-leden**

📧 **Inschrijven via kurt@willemsfondsbrussel.be**

Toneelstuk Ik ben er wel, maar ... ik ben er niet

De Toneelvrienden Evere brengen midden december met "Ik ben er wel., maar ik ben er niet!" een nieuwe deurenkomedie van formaat uit. Het Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost gaat er op 14 december naartoe en biedt leden en sympathisanten graag de kans om voor deze voorstelling tickets aan een voordelige prijs te kopen. Interesse om samen mee te komen kijken naar deze leuke voorstelling? Aarzel dan niet, want onze tickets zijn beperkt!

🕒 **Zaterdag 14 december om 20u00**

📍 **Aula Toots, Edward Stuckensstraat 125, Evere**

🗺️ 45 55 64 Vrede

NL NL NL NL NL NL NL NL NL NL

€ **3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden**

📧 **Inschrijven kan via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be**

Geleid museumbezoek William Tyndale

Met Willemsfonds Neder-over-Heembeek brengen we een bezoek aan "Het William Tyndale Museum" in Vilvoorde is gewijd aan de Engelse theoloog William Tyndale, die in de 16e eeuw in de stad verbleef en de Bijbel vertaalde naar het Engels. Het museum vertelt het verhaal van Tyndale's leven, zijn werk en zijn invloed op de geschiedenis van de bijbel vertaling. In het gebouw bevindt zich ook de Protestantse Kerk! Na het bezoek wandelen we naar het Tyndale Park waar het Arduinen standbeeld van hem staat.

🕒 **Dinsdag 19 november om 14u30**

📍 **Afspraak aan Parking The Lodge, Ronde Weg 3, Vilvoorde**

🗺️ 45 55 64 Vrede

NL NL NL NL NL NL NL NL NL NL

€ **Gratis**

📧 **Inschrijven via Denise.Vergeylen@telenet.be**

Filmen met de pen

Mijn moeder licht

Het moet iets van een drie maanden geleden zijn dat ik me waagde aan de film *Jeanne Dielman, 23, quai du Commerce, 1080 Bruxelles* (1975) van de veelzijdige filmmaker Chantal Akerman. Waarom werd deze film in 2022 door het *British Film Institute* (BFI) uitgeroepen tot beste film aller tijden, vroeg ik me af. Een film die te lang en te saai zou zijn, die je geduld op de proef stelt.

Je volgt de dagelijkse routine van een alleenstaande huisvrouw - met tienerzoon gespeeld door een jonge Jan Decorte. Drie uur lang kan je huisvrouw Dielman observeren, bespioneren; hoe ze koffie zet, haar patatjes schilt, haar boterhamen eet, de tafel dekt, haar rosse haren en kleren fatsoeneert om een heer tegen betaling te plezieren. 'Maar hoe langer je ernaar kijkt, hoe meer gewicht de details krijgen en hoe meer je in het innerlijke leven van die stilzwijgende en introverte vrouw opgezogen wordt. Midden in de film zit een keerpunt, een moment dat de routine ontspooit, (...) Jeanne niet langer dezelfde is en dat ook nooit meer zal worden.' zo schrijft Jan Dertaelen in *De Tijd* (15 maart 2024).

De film laat je niet meer los. Echt niet. Je ziet Chantal Akerman plots overal; een muurschildering op een gevel aan de varkensmarkt, een tentoonstelling (ondertussen afgelopen) over haar oeuvre in Bozar, een reportage op Canvas ('Altijd onderweg'). En in de boekenwinkel *Passa Porta* ligt haar boek *Mijn moeder licht* te schreeuwen dat je het koopt. Een boek uit 2013, maar sinds dit jaar ook in het Nederlands beschikbaar. Je koopt het om het te verorberen, maar wel met aandacht en voorzichtigheid. Je zal merken - halfweg in het boek - dat het een heel fragiel, kwetsbaar en geladen portret is. Het boek is een reportage en ode aan haar zieke moeder Natalia (Nellie). Chantal reisde in die periode heen en weer tussen New York en Brussel om voor haar te zorgen. Ze filmt dit indringend portret tussen moeder en dochter met haar pen. Natalia is de rode draad doorheen heel Chantal Akermans werk en zelfs haar hele bestaan. Haar moeder was een grote inspiratiebron voor tal van haar films, zoals *Jeanne Dielman*, en dus ook voor dit boek.

Nellie vluchtte vlak voor de Tweede Wereldoorlog samen met haar Joodse ouders vanuit Polen naar België om aan de Nazi's te ontsnappen, maar het gezin belandde uiteindelijk toch in Auschwitz. Natalia overleefde als enige het concentratiekamp en zou daar nooit meer over praten. Deze zware rugzak zou Chantal via haar moeder, Nellie, haar hele leven met zich mee hebben gedragen. Het voorwoord tot het boek vat het zo samen: 'Zij waren zo symbiotisch verbonden dat ze elkaar niet echt konden zien. Er was alleen de volle hevigheid van de ervaring, die altijd gepaard ging met kwelling. Haar moeder, die altijd te dichtbij was, of te ver weg'.

Chantal Akerman over haar moeder: 'Ik hield van haar toen ze jong was, mijn moeder. Van haar, haar jeugdigheid, schoonheid, haar jurken. Vooral haar zomerjurken met brede gouden en oranje strepen. Die fonkelden. Ze riep me te hulp om haar jurk vast te maken en dat vond ik

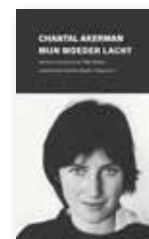
heerlijk. Daarna vroeg ze me of deze haar goed stond. Ja, je bent heel mooi. Die jurk staat je heel goed. Door je donkere ogen'. Naast haar vertelsels over haar jeugd, haar toxische relatie met C., haar ordelijke, vrolijke en 'mature' zus (alles wat Chantal niet was) en alle banale, dagelijkse gebeurtenissen die zich in het appartement in Brussel bij haar moeder afspeelden, laat ze met haar pen veel diepere gevoelens en gedachten op ons los. Donkere gedachten. Zeker met wat er nadien gebeurde, is het moeilijk niet de indruk te hebben dat ze al enige tijd met suicidale gedachten rondliep, wachtend tot haar moeder zou sterven*. 'Ze was heel ziek en ik was bang, bang dat ze in haar stoel zou stoppen met ademen (...). Ademen mama, laat me niet alleen, nog niet. Ik ben er niet klaar voor en misschien zal ik er nooit klaar voor zijn'. En verder in het boek schrijft Chantal Akerman: 'Het kind was als oud kind geboren en dus was het kind nooit volwassen geworden. (...). Het oude kind dacht als de moeder doodging het geen enkele plek meer zou hebben waar het terug kon komen.'

Een adembenemend portret, het camerastandpunt altijd gericht op haar moeder die lacht. Chantal Akerman maakte in 2015, twee jaar na het overlijden van haar moeder en het uitgeven van het boek, ook de documentaire *No Home Movie*, met al haar archiefbeelden over haar moeder. In 2015 benam Chantal Akerman zichzelf ook van het leven.

Chantal Akerman, *Mijn moeder licht*, (Koppertnik, 2024), vertaald door Martine Woudt. Jeanine Dielman kan je eenvoudig bekijken op www.bib.avilafilm.be, het video-on-demand aanbod voor bibliotheekgebruikers (je hebt toegang als je lid bent van een Brusselse bibliotheek; het lidmaatschap bij de Brusselse bibliotheken is gratis). De documentaire *Altijd onderweg* kan je op VRT MAX bekijken.

Hannah Basiliades

WINACTIE

We verloten 3 exemplaren van het boek "Mijn moeder licht" door Chantal Akerman (2024). Ga voor 30 november naar akerman.willemsfondsbrussel.be en neem deel aan de wedstrijd.

De winnaars van onze vorige wedstrijd zijn S. Boulangier, M. Maes, P. Lammertyn, L. Stallaert en K. Struijs. Proficiat! De publicatiedatum van "Robbedoes en de Varkensbaai" is door de uitgeverij uitgesteld tot 13 november. Van zodra het verschijnt, sturen we de winnaars een exemplaar op!

* Denk je aan zelfmoord en heb je nood aan een gesprek, dan kan je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be

Ferenc Puskás

aan het Rogierplein

Begin september dreigde het Hongarije van Viktor Orbán er mee om honderden vluchtelingen op bussen naar Brussel te zetten. Uit onvrede met het EU-vluchtelingenbeleid. Met Karl Marx – niet bepaald Hongarijes beste vriend de afgelopen eeuw – zou men kunnen stellen dat de geschiedenis zich steeds herhaalt. Eerst als tragedie, nadien als farce... Ook Orbáns laatste provocatie tegenover 'Brussel' zit tjokvol historische ironie. Hij bouwde zijn populariteit namelijk voor een groot deel uit op de schouders van de bekendste Hongaar van de vorige eeuw; voetballer Ferenc Puskás. Die belandde op een cruciaal moment van zijn leven ook in Brussel, als vluchteling...

We schrijven 1956... In de late avond van 17 december arriveert de selectie van Honved Boedapest, met sterspeler Ferenc Puskás, op de luchthaven van Melsbroek. Ze komen naar Brussel voor een wedstrijd in de Europacup. Niet om tegen een Belgische club te spelen. Tegenstander is Athletic Bilbao. In Boedapest voetballen gaat niet. De Hongaarse Revolutie van eind oktober, uitgevochten in de grote boulevards van de stad, heeft de Hongaarse hoofdstad in puin achtergelaten. Sovjettanks hebben Boedapest intussen ingenomen... En Honved is sindsdien een club in ballingschap... In Brussel nemen ze hun intrek in het Grand Hôtel Cosmopolite, aan het Rogierplein...

Honved is één van de beste elftallen van de wereld. En een regimeploeg; de ploeg van het leger... Bij de andere clubs in het land zijn gretig topspelers weggeplukt, zogezegd voor de legerdienst. Met Honved als ruggengraat heeft het Hongaarse voetbal in de jaren '50 hoogdagen beleefd. In 1954 hebben zes Honvedspelers met hun nationale elftal de finale van het WK in Zwitserland gespeeld. Die is onverwachts (en onverdiend) verloren gegaan, tegen West-Duitsland. De eerste nederlaag in ... 31 interlands... Het verlies is moeilijk te verteren voor de Honvedvedettes; en vooral voor de allergrootste voetballer van Europa; Puskás, aka de "galopperende majoor". Puskás zal de grote held worden van ... huidig Hongaars premier Viktor Orbán. (Dit wordt bepaald ironisch. Let maar op...)

Europacup

Een paar maanden na de WK-finale heeft Honved eigenhandig aan de oorsprong van de Europacup gelegen. Eind 1954 heeft het elftal tijdens een vriendenmatch in Engeland een nederlaag tegen Wolverhampton Wanderers geleden. De Engelse kranten hebben de winst aangegrepen om Wolves uit te roepen tot 'wereldkampioen van de clubelftallen'... Een uitspraak die in het verkeerde keelgat geschoten is van de Franse journalist Gabriel Hanot. Die heeft prompt opgeroepen tot de creatie van een heuse Europese clubcompetitie. Die is er ook gekomen..

In de Europacupeditie van 1956 is Honved in de eerste ronde dus uitgeloot tegen Athletic Bilbao. De heenwedstrijd in het Baskenland is verloren gegaan met 3-2. Een begrijpelijke nederlaag. Een maand voordien is een studentenopstand in Boedapest uitgegroeid tot

een zware, gewapende revolte tegen de communistische regering en het terreurbewind van de AVO, de gevreesde geheime dienst. In Moskou hoorde men het donderen. Oproer in nóg een vazalstaat... Na eerdere onlusten in Polen... Dat kon niet zomaar gedoogd worden. De Hongaarse opstand moest hardhandig de kop ingedrukt worden... En dus zijn in twee verschillende interventies de Sovjettanks met honderden tegelijk de straten van het elegante Boedapest binnengerold...

Voor 200.000 Hongaren is de Sovjetinval het signaal om het land te ontvluchten... Jonge mensen vooral. (Onder hen naar schatting ook zo'n 2000 voetballers. Een voetbalbraindrain van een nooit geziene omvang...) Ze zijn Hongarije uitgestroomd als sluiswater... Vaak via kilometerslange voettochten, baggerend door de moerassige grensstreek met Oostenrijk... Met valiezen volgeladen met de schamele familiebezittingen... Vrouwen met baby's op de arm... Het is het lot ook van de echtgenotes en (jonge) kinderen van enkele Honvedspelers, zoals Puskás...

Op tour

Net voor de tweede Sovjetinterventie is de Honvedselectie zelf de dans al ontsprongen. Ze zijn sindsdien aan een tournee door Zuid- en West-Europa begonnen, in afwachting van de match in Brussel. Tijdens de tournee is de politieke realiteit in Boedapest van dag tot dag gekanteld. De revolutionaire regering is alweer opgepakt en afgevoerd... Waarheen? Niemand weet het... Een nieuwe, Sovjetvriendelijke regering heeft intussen overgenomen... En voor hen is het van cruciaal (propaganda)belang dat de Honvedspelers allemaal braaf en vrijwillig terugkeren naar het vaderland...

Guszstav Sebes, overtuigd communist, vice-minister van sport en bondscoach tijdens de verloren WK-finale, wordt met een missie naar Brussel gestuurd. Hij moet de Honvedspelers terug naar Boedapest doen keren. Over de communistische gezagvoerders hebben de Honvedspelers immers weinig te klagen... Ze hebben jarenlang volop van hun vedettenstatus kunnen profiteren. Hogere lonen, villa's, allerhande privileges en de kans om fors te verdienen aan smokkelwaar bij buitenlandse tournees; ze hebben altijd goed geboerd... In het (in theorie) hyperegitaire, communistische Hongarije, zijn elitevoetballers beduidend méér egalitair dan niet-voetballende Hongaren... Maar ondanks hun luxeleventje is ook hun wereldje niet gespaard gebleven van communistische terreur. Neem nu het tragische lot van Sándor Szücs, internationale ploegmaat van Puskás. 'Verdwenen' na een buitenechtelijke affaire en mislukte vlucht naar het Westen. Puskás pleidooi voor zijn vrijlating heeft niets uitgehaald... Later zal blijken dat hij geëxecuteerd is... Andere spelers overleven hun gefaalde overlooppogingen wel, maar ze belanden achter de tralies of worden verbannen naar de mijnstreek... En de voorzitter van de voetbalbond, die werd dan weer doodgeslagen na een gefingeerde arrestatie... Niemand die weet waarom... En dan is er nog de constante spionage... Geen ploegmaat

Honved, het beste voetbal elftal ter wereld, met topvedette Ferenc Puskás, belandde als politiek vluchtelingen in Brussel...

valt te vertrouwen. Puskás zelf wordt volgens de geruchten lange tijd in de gaten gehouden door ... Czibor; Honveds en Hongarijes linksbuiten... (Al blijkt de recalcitrante buitenspeler -waarschijnlijk opzettelijk- een opmerkelijk slechte informant. De aard van het beestje...) Intussen hangen allerhande bedreigingen de spelers constant boven het hoofd...

Thuismatch

In de gordijndikke Brusselse decembermist weet Honved zich -waarschijnlijk doelbewust- niet te plaatsen voor de volgende ronde van de Europabeker. De match eindigt op 3-3. Oud-Brussels volksvertegenwoordiger René Coppens zit die dag, als dertienjarige, in de tribunes. Hij raakt danig onder de indruk van Honved: "Ik ben met mijn neef, René De Clippel, naar die wedstrijd gegaan. Die was onderwijzer in de eerste Vlaamse school in Oudergem en kon voor zijn klas ticketjes bekomen. Maar in plaats van zijn leerlingen nam hij mij mee... Het was alsof Honved een thuismatch speelde! Iedereen supporterde voor hen! Bilbao had nochtans ook een goede ploeg. Je zag dat dit spelers van een ander niveau waren. Maar je merkte ook wel dat ze al wat meegemaakt hadden... Die waren al weken door Europa aan het touren geweest en kwamen uit de miserie in hun thuisland... Ik ging regelmatig naar Anderlecht kijken, maar dat was toen eerder een ploeg in opkomst. Bij Honved ging het er toch een pak sneller aan toe... Alsof je vandaag zou zeggen dat je naar Barcelona of Real gaat kijken. Een aantal van die spelers had ik al op tv gezien, tijdens de finale van het WK van '54. Je had toen nauwelijks televisies in Ganshoren. Maar ik was die match dan gaan bekijken in een cafeetje aan de Keizer Karellaan. In zwart-wit. Nu kon ik ze in het echt zien. Dat was de reden om naar de match te gaan! Puskás was de beste van het pak; de beste speler van de wereld ook..."

Tot hun verbazing zien de spelers hun oude coach Sebes opduiken in de tribunes. Na de match zal hij hen ervan trachten te overtuigen om terug naar Hongarije te keren. Onder impuls van Puskás weigeren ze echter. De meeste echtgenotes zijn intussen immers in veiligheid en een beter, vrijer leven én lucratieve contracten in het westen lonken...

De onderhandelingen leiden tot niets. De Honvedspelers, op een paar reserves na, besluiten om in het westen te blijven... Met de staart tussen de benen druipend terug af naar Boedapest. Honved zet zijn tournee verder... Als vluchtelingenteam... En illegaal... Een aantal dagen na de wedstrijd besluit de wereldvoetbalbond immers om de spelers te schorsen... Een beslissing die ervoor zal zorgen dat een groot deel van de selectie na enkele maanden toch besluit om terug naar de heimat te keren... Maar Puskás, linksbuiten/onhandige informant Czibor en Kocsis - topschutter op het vorige WK - besluiten om een nieuw leven en carrière in (Zuid-)Europa uit te bouwen... Als bekendste van de honderdduizenden Hongaarse vluchtelingen, zullen ze na hun schorsing nog uitgroeien tot topvedettes bij Barcelona (Czibor, Kocsis) en Real, waarmee Puskás nog 3 Europabekers zal winnen... Het Hongaarse voetbal zal definitief de aansluiting met de wereldtop verliezen...

De ex-Honvedspelers (Puskás en Czibor dan. Kocsis stierf tragisch; door zelfmoord, in 1979) keren pas in de jaren '90 terug naar hun vaderland. Wanneer het communisme er verdwenen is... Rond Puskás zal een heuse heldencultus groeien, zoals ook René Coppens kon vaststellen tijdens een trip naar Boedapest, kort na de val van het Ijzeren Gordijn; "We passeerden daar een gigantisch reclamebord langs de kant van de weg. Van zo'n 30 m². Ik zei tegen mijn vrouw. "Die man heb ik nog gezien." Het bleek Puskás te zijn..." De heldenstatus van Puskás zal niet in het minst aangewakkerd worden door de spits van een clubje uit het nietige Felcsút... Een man die naast zijn voetbalavonturen in zijn jonge jaren ook nog een vurig anticommunist blijkt te zijn en naar de naam... Viktor Orbán luistert. Na enkele eerdere intermezzo's, zal hij in 2010 opnieuw de macht grijpen als premier van Hongarije... In Felcsút, letterlijk naast zijn achtertuin, laat hij in 2014 een hypermodern voetbalstadion bouwen, voor de ... Puskás Akademiá...

En zo, daar is ze dan; de geschiedenis als farce... Dat voor Orbán de bekendste Hongaarse vluchteling van de voorbije eeuw een voorbeeld blijkt te zijn voor talloze jonge Hongaren...

Kurt Deswert

De lange Brusselse geschiedenis werd getekend door een aantal zeer opmerkelijke Brusselessen. Vrouwen die hier geboren werden, die hier lange tijd verbleven of die hun stempel op onze hoofdstad drukten. Sommigen zijn vandaag nog bekend, anderen zijn vergeten. In deze nieuwe column gaat Kurt Deswert op zoek naar hun verhalen.

Rebelse Brusselessen

Bloemardine

Mystica, feministe, levende heilige

In de kathedraal van Sint-Michiel en Sint-Goedele staat een opmerkelijk standbeeld. Het dateert uit 1917¹. Mogelijk is het het meest vrouwonvriendelijke in ons land... Het beeld toont mysticus/priester Jan van Ruusbroec (1293-1381) die zijn rechervoet op een hoofd plaatst...² Een vrouwenhoofd... Dat van Bloemardin(n)e; ofwel Heilwige Bloemaert (ca. 1265-1335). Ook wel de eerste feministe van ons land genoemd...

Ironisch genoeg komt het meeste dat we over Bloemardines leven weten uit de biografie van van Ruusbroec... (Het lot van middeleeuwse vrouwen; herinnerd worden als figurant in mannenlevens...) Het beeld dat daarin van haar geschetst wordt, is niet erg fraai...

Officiële aktes tonen dat Bloemardine de dochter was van een rijke Brusselse patriciër. In 1307 kocht ze een begijnhof in de buurt van Sint-Goedele en werd zo een buur van Jan van Ruusbroec... Talloze alleenstaande vrouwen uit de hogere milieus kwamen er zich vestigen... Jaar na jaar bleef ze woningen in de buurt opkopen en breidde zo haar gemeenschap uit. Volgens de ene historicus kwamen de vrouwen er wonen omdat ze er veiligheid en geborgenheid vonden. Volgens de andere -waaronder Ruusbroecs biograaf- werden ze aangetrokken door Bloemardines leven vol 'perverse doctrines', 'vleselijke liefde' en haar ketterse gedachtegoed... Over het opgaan, tijdens het leven -en dus niet pas in de dood-, in de goddelijke liefde... Die ideeën verspreidde ze dan nog eens via allerhande opruiende geschriften, in de volkstaal...

Het lijkt er in elk geval op dat ze door honderden vrouwen als 'levende heilige'³ werd vereerd... Zetelend op haar zilveren stoel... Sommige van haar aanhangsters beweerden zelfs dat ze haar in het gezelschap van twee engelen gezien hadden... Of de verhalen nu met de waarheid strookten of niet; ze waren niet ongevaarlijk voor een vrouw in die tijd... Al die vrijgevochten begijnen liepen behoorlijk in de kijker bij de Kerk... Sommige belandden zelfs op de brandstapel... Nog volgens de overlevering zou Ruusbroec zich jarenlang tegen haar ketterse gedrag verzet hebben... (Weer volgens zijn biograaf uiteraard...) Latere historici stellen dat een meningsverschil of burenruzie tussen beiden nogal hevig historisch uit proportie werd gerukt... Als mystici leken ze net verdacht veel met elkaar gemeen gehad te hebben... Maar de vermeende hetze tussen hen zou wel jarenlang bepalen hoe Bloemardine voor het nageslacht afgeschilderd werd... En leidde dus ook tot het standbeeld dat vandaag enigszins verbazingwekkend nog steeds (zonder enige verdere toelichting) in de Sint-Michiels en Sint-Goedekathedraal staat...⁴

Dat Bloemardine een ongebruikelijke vrouw was; daarover zijn de meeste historici het wel eens. Dat ze begin 14de eeuw in het vaarwater terecht kwam van één van de bekendste Middeleeuwse schrijvers staat ook vast. Maar laat het ons er vooral maar bij houden dat er nog veel over haar te ontdekken valt... En vooral; dat ze in de vroege 14de eeuw als vrijgevochten vrouw eigenhandig een plaats in de Brusselse binnenstad uit wist te kerven voor haar lot -en zielsgenoten. Dat zorgt er inderdaad wel voor dat we haar vandaag als één van de eerste feministen van ons land kunnen beschouwen.

Kurt Deswert

Het meest vrouwonvriendelijke standbeeld van België? Jan van Ruusbroec die Bloemardine vertrappelt, in de Sint-Michiels en Sint-Goedekathedraal

1 Het is van de hand van Jules Jourdain (1873-1957), katholiek-patriottisch beeldhouwer.

2 Niet erg priesterlijk tout court...

3 Na haar dood ontstond er een heiligencultus rond haar. Zieken trachtten haar dode lichaam aan te raken om genezing te bekomen.

4 Het standbeeld zelf was een reactie van de katholieke kerk op een ander standbeeld dat in 1900 door het liberale stadsbestuur van Brussel aan de zijkant van het Brusselse stadhuis werd bevestigd. De katholieke oppositie wou daar een standbeeld van Ruusbroec zetten, maar de liberale meerderheid besloot om er een beeld van Bloemardine te plaatsen. Ze is overigens de enige vrouw die vereeuwigd is in de standbeelden aan het Stadhuis...

Zeg ja tegen de mezze, nee tegen de pilaren

Gekarameliseerde octopus – Griekse salade – tzatziki – tarama

Begin dit jaar startte onze vrijwilligster Ella een nieuwe blog onder de naam "La Sorteuse - Get a taste of Brussels." De teksten online zijn enkel in het Engels beschikbaar (<https://lasortouse.wordpress.com>), maar speciaal voor jou, Kortweglezer, kiest ze er elke editie eentje uit om naar het Nederlands te vertalen. Veel leesplezier en wie weet ontdek je een nieuw Brussels pareltje...

Heb je ook het gevoel dat Griekse restaurants in het buitenland altijd een beetje smakeloos lijken, hoe goed het eten ook is? Nou, Ouzerie Mezedopolio is waar je moet zijn als je zin hebt in mezze, maar niet in borden of pilaren die de voordeur versieren. De Griekse schotels zijn zoals je γιγαρία¹ ze zou maken, vergezeld van evenveel drankjes als je παππούς² je zou serveren.

3 redenen om van Ouzerie Mezedopolio te houden:

- De grote selectie Griekse wijnen
- De authentieke sfeer
- De perfecte locatie als de nacht nog jong is

Een stukje geschiedenis

Mijn familie was getuige van het ontstaan van de Ouzerie, waar ze vaak aan een van de lange tafels in het restaurant zaten. Het is een geweldige plek voor grotere groepen. Vroeger was het eigendom van Stefanos, die nu Strofilia runt in het centrum van Brussel. Giorgios, ober sinds de begindagen, nam het over en doet dat nog altijd met hart en ziel.

Ik kan beide Griekse restaurants aanbevelen, maar als je een iets rustigere ervaring wilt en iets dat dichterbij een Griekse taverna ligt, kies dan voor Elsene. Het is ook iets beter voor de portemonnee.

Tarama (links) en gekarameliseerde octopus (rechts)

Kiezen is verliezen

Als je denkt dat je niet van tarama (een zoute dip op basis van viseieren) houdt, ben je nog niet bij Ouzerie Mezedopolio geweest. Je herkent het gerecht meestal aan de fluorescerende roze kleur, maar bij Ouzerie is het eerder beige en des te lekkerder.

Het hele menu kun je op hun website³ vinden. Als het op Grieks eten aankomt, is kiezen verliezen. Gelukkig kun je met het mezze-concept van alles een beetje proberen (desondanks zul je te veel bestellen, let op mijn woorden).

Een paar "must-tries":

- fava - een dip gemaakt van favabonen en knoflook
- tarama - viskuitdip
- dakos - Kretenzisch gedroogd brood (paximadi) gedrenkt in tomaat en belegd met feta/mizithra kaas en oregano, eenvoudig, maar zo lekker
- gekarameliseerde octopus
- gigantes - gebakken boterbonen

Gigantes: gebakken boterbonen

Als je niet zo'n zoetekauw bent, kunnen de typische Griekse desserts een beetje veel van het goede zijn. Probeer in plaats daarvan eens Griekse yoghurt met honing en noten om de dag af te sluiten.

Plan je uitje

In het weekend is reserveren aan te raden, maar hun online systeem maakt het gemakkelijk. Mocht de drukte

je voor zijn, dan is het goed om te weten dat je ook kan bestellen. Maar als je de kans krijgt, ga dan zelf kijken en geniet van de sfeer. Er is een zeer beperkt terras aan de straatkant en het kan er luidruchtig zijn vanwege de Grieken die er dineren en/of de slechte akoestiek, maar het eten maakt alles goed.

Kom niet met de auto, want het kan zijn dat je een paar keer de Elsense Steenweg op en neer rijdt voordat je een parkeerplaats hebt gevonden. Hoewel je je moet neerleggen bij het gebrek aan uitzicht op zee, is het restaurant strategisch gelegen. Voor of na het eten kun je de weg vervolgen naar het Flageyplein of de heuvel beklimmen naar het Fernand Cocqplein voor een apero en/of slaapmutsje.

Ouzerie Mezedopolio
Elsensesteenweg 235
Elsene, 1050

¹ oma

² opa

³ www.restaurant-grec-ixelles.be

Uit de schaduw van Reimond.

Marie Stijns-Van Nieuwenhove

In 1921 vonden de eerste Belgische gemeenteraadsverkiezingen plaats waar vrouwen mochten stemmen en zich kandidaat stellen. Naar aanleiding van het huidige verkiezingsjaar richten we de spots op een hardwerkende vrouw die in 1921 verkozen raakte als 'kandidaat der (liberale) Vlamingen' in Sint-Jans-Molenbeek: Marie Stijns-Van Nieuwenhove.

Marie Stijns-Van Nieuwenhove heeft meer dan 30 jaar lief en leed gedeeld met de Vlaamse realistische en naturalistische schrijver Reimond Stijns (1850-1905), de pas na zijn dood bejubelde auteur van *Arm Vlaanderen* (1884) en *Hard Labeur* (1904) naar wie een straat in Molenbeek is vernoemd.

Marie Van Nieuwenhove, geboren te Merchtem in 1855, komt op jonge leeftijd met haar familie terecht in Sint-Jans-Molenbeek. Langs de oevers van het in 1832 geopende kanaal Brussel-Charleroi gonst het van de bedrijvigheid maar is ook armoede alomtegenwoordig. Haar vader werkt als schrijnwerker, maar verlaat al snel zijn gezin. Marie loopt school in de eerste gemeentescholen van Molenbeek. In 1869 wordt de veertienjarige Marie, die nog maar net de lagere schoolbanken heeft verlaten, omwille van haar goede studieresultaten aangesteld als monitrice in een gemeenteschool. Op zestienjarige leeftijd, in 1871, wordt ze kleuteronderwijzeres.

Niet lang na haar aanstelling leert ze in Molenbeek de jonge Reimond Stijns* kennen. Reimond was in 1872 weggetrokken uit zijn dorp, het landelijke Mullem, om zijn geluk te beproeven in de hoofdstad en er misschien wel een schrijverscarrière uit te bouwen. Hij wordt aangesteld als hulponderwijzer in de Gemeenteschool nr. 2 in Molenbeek. Marie en Reimond trouwen in 1874. Het jonge echtpaar heeft het niet breed en het gezin verhuist in de loop van de jaren 1870 ettelijke keren binnen de grenzen van Molenbeek. Het koppel krijgt drie dochters - Bertha, Irma en Elza - maar Elza overlijdt als ze amper acht maanden is. Reimond, die met een toenemend drankprobleem kampt, wordt uiteindelijk, in 1887, aangesteld als leraar in het Koninklijk Atheneum van Brussel.

Bovenaan: Marie Stijns-Van Nieuwenhove met Reimond Stijns in 1875. Onderaan: Maries zussen Celestine, verloofd met Nestor de Tière*, en Josephine, de toekomstige vrouw van Isidoor Teirlinck*.

In 1882 wordt Marie Stijns-Van Nieuwenhove directrice van een nieuw geopende kleuterschool, een Fröbeliaanse kindertuin in de Derosnestraat (vandaag de Verrept-Dekeyserstraat) te Molenbeek. Ze had even voordien voor een staatsjury het equivalent van het diploma onderwijzeres lagere school behaald, door mee te doen aan het eindexamen van de normaalschool. In het schooljaar 1887-1888 richt ze als directrice van de kleuterschool met de steun van de gemeente een keukenklas op in de aanpalende meisjesschool voor uitgebreid lager onderwijs. Onder leiding van Marie komen de meisjes van de vierde graad wekelijks in de keuken van de kleuterschool praktijkles volgen in huishoudkunde, waarbij ze zelf maaltijden bereiden en de kosten bijhouden. Ze blijft hoofd van de kindertuin tot ze in 1890 door de gemeente wordt benoemd tot hoofdonderwijzeres in een lagere gemeenteschool.

Tussen 1891 en 1916 bestuurt Stijns-Van Nieuwenhove zelf een nieuwe lagere meisjesschool in de Hovenierstraat. Ook in de lagere meisjesschool waarvan ze directrice is, laat de gemeente van in den beginne, in samenwerking met Marie, een grote keuken voor een huishoudcursus inrichten. Die ontvangt beurtelings meisjes van de verschillende Molenbeekse gemeentescholen.

Op deze manier probeert Marie meisjes in het dichtbevolkte Molenbeek, waar de meeste lagere schoolkinderen in armoede opgroeien, meer kansen te geven om zelfredzaam te zijn binnen een paternalistisch kader. De op fatsoen en tucht gezinde Marie gedraagt zich in de ogen van de plagerige Reimond, wanneer hij te diep in het glas keek, wel eens als 'gendarme' in het gezin. In 1905 wordt Reimonds ongezonde levensstijl hem fataal. In de woonst in de school die het gezin sinds 1891 betrok dorpelen de herinneringen aan haar geliefde echtgenoot Marie in diepe rouw en ze besluit in te trekken bij haar dochter en schoonzoon. Bij haar pensionering in 1916 is ze maar liefst 47 jaar actief geweest in het gemeentelijk onderwijs van Molenbeek.

Het gezin Stijns-Van Nieuwenhove in 1895

In 1921 stelt Marie zich kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen van april. Ondanks een ongunstige tiende plaats op de liberale lijst, raakt ze verkozen dankzij 578 voorkeurstemmen. Marie behaalt meer voorkeurstemmen dan lijsttrekker en burgemeester Louis Mettwiel! Dit had ongetwijfeld te maken met de stemmen van heel veel vrouwelijke oud-leerlingen van Marie, de publieke steun voor haar kandidatuur in de Vlaamsgezinde pers en de (toen) nog zeer levendige

Marie Stijns-Van Nieuwenhove rond 1921 bij haar verkiezing

herinnering aan de literaire erfenis van haar betreunde echtgenoot. De kunstzinnige Marie had trouwens haar steentje bijgedragen aan het vooroorlogse Vlaamse culturele leven in Molenbeek door mee te werken aan Vlaamse muzikale manifestaties die er werden georganiseerd door het Brusselse Muziekfonds en Liederavonden voor het volk.

Marie is anno 1921 als verkozen Vlaamsgezinde vrouw een buitenbeentje binnen de Brusselse afdeling van de Liberale Partij en haar vrouwenbond. Ze schaarde zich achter een sociaal en Vlaams programma dat in schril contrast staat met dat van de Liberale Brusselse Federatie. Ze apprecieert bijvoorbeeld de politiek van socialistische onderwijsminister Camille Huysmans die (tevergeefs) een halt wenst toe te roepen aan de verfransing van het lager onderwijs in de Brusselse agglomeratie, ook al behoort Marie inmiddels zelf in grote mate tot de verfranste bourgeoisie. Veel kan ze als vrouwelijk gemeenteraadslid niet betekenen voor de (Nederlandstalige) Molenbenaars. Marie komt over het algemeen weinig of niet tussen in de debatten binnen de nog steeds zo goed als volledig door mannen gedomineerde politieke cultuur. Na haar eerste succesvolle verkiezing in 1921, raakt ze in 1926 niet rechtstreeks herverkozen, ondanks een tijdens de poll gunstigere toegekende lijstplaats als zittend gemeenteraadslid. Maries uitvaart in 1935 vindt plaats in intieme kring. Het graf van het echtpaar Stijns-Van Nieuwenhove op de gemeentelijke begraafplaats wordt in 1947 geruimd.

Op de plek waar het gezin lange tijd woonde en waar Marie jarenlang schooldirectrice was, en later het koninklijk atheneum ingericht werd, opende 17 jaar geleden een Nederlandstalige gemeentebibliotheek, De Boekenmolen. Voor de symbolische nagedachtenis aan Reimond Stijns lijkt hiermee de cirkel rond. Van de herinnering aan de erfenis van zijn echtgenote ontbreekt voornog elk spoor in Molenbeek. Een herbenaming van de Molenbeekse Reimond Stijnsstraat naar de Stijns-Van Nieuwenhovestraat zou in dit licht een betekenisvol initiatief zijn. Was het overigens niet Marie die in 1875 haar stoute schoenen aantrok en contact zocht met Isidoor Teirlinck om de eerste pennenvruchten van de afwachende Reimond in het Brusselse weekblad *De Kerels* gepubliceerd te krijgen? Zonder de harde labeur van Marie had *Hard Labeur*, in 1985 verfilmd voor het kleine scherm en volgens Louis-Paul Boon 'het mooiste en het gaafste' dat de naturalistische periode in onze literatuur heeft voortgebracht, misschien nooit het levenslicht gezien.

Christophe De Spiegeleer,
Liberas

* Reimond Stijns, Nestor de Tière en Isidoor Teirlinck waren allemaal lid bij het Brusselse Willemsfonds.

Yvette Bützler

Een terugblik op onze voormalige voorzitter

Het Willemsfonds in Brussel bestaat al 150 jaar. In vorige edities van Kortweg gingen we reeds in op ons verre verleden en talrijke personen die hebben bijgedragen aan onze vereniging. Maar ook ons recente verleden kent natuurlijk enkele belangrijke figuren. Twee vrouwen springen daarbij in het oog: Mireille Corteville, die sinds 2006 onze voorzitter is, en haar voorgangster: Yvette Butzler. 'La grande dame' van het Brusselse Willemsfonds - ze was 30 jaar voorzitter - overleed veertien jaar geleden.

Yvette Bützler, geboren in 1935 in Torhout als Yvette Vanneste, liet haar West-Vlaamse roots achter zich tijdens haar studies aan het Lyceum en de Normaalschool van Laken. Ze studeerde verder aan de Nederlandstalige afdeling van de rechtsfaculteit van de Université Libre de Bruxelles, waarna ze zichzelf beloofde zich de rest van haar leven in te zetten voor de identiteit en de rechten van de Vlamingen in Brussel. Begon haar engagement als een taalstrijd in de breedste zin van het woord, dan evolueerde die in de loop van de jaren in een strijd voor emancipatie, opnieuw in de breedste zin van ook dat woord.

Een rijke carrière

Haar goedgevulde loopbaan werd reeds meermaals beschreven, zoals in het nationale Willemsfondstijdschrift Rechttuit waarin die andere grote Brusselse Willemsfondser Willy Dehondt haar in 2011 herdacht. Kort samengevat, Yvette Bützler was actief op het onderwijsfront, in het bibliotheekwezen, in de brede cultuursector met een ereplaats voor het Willemsfonds, in de PVV en de (Open) VLD en als advocate als verdedigster van vrouwen en kinderen. Ze was een van de gedreven voortrekkers in de vele Vlaamse samenwerkingsverbanden in het Brusselse zoals het Elf Julicomité, het Contact- en Cultuurcentrum Brussel en de Drie Brusselse Fondsen.

Ze liet ons bij haar overlijden niet met lege handen achter. Haar realisaties hielden stand en bleven een impact hebben op het Vlaamse leven in Brussel, en om daaraan te herinneren, is er het archief dat ze deponeerde bij Liberas in Gent.

Erfenis

Twee grote schenkingen, uit 1997 en 2010, vormen

de bulk van wat ze ons achterliet en waarmee ze een tipje van haar levensluier oplicht. Haar inzet voor een politieke Vlaamse aanwezigheid wordt vertaald in een aantal dossiers die vertrekken vanuit haar lokale PVV-afdeling in Ganshoren. Stukken over verkiezingen, over samenwerking en tegenwerking, over politieke projecten, de relatie met de arrondissementfederatie PLP-Bruxelles en de rol van de Liberale Vooruitstrevende Volksbond van Brussel. Een moeilijke episode in dat hele politieke verhaal, met name de mislukte staats hervorming via het controversiële Egmontpact einde jaren 1970, is uitgebreid gedocumenteerd.

Dan is er uiteraard het Willemsfonds. Ze documenteerde de afdelingswerking van de laatste decennia van de twintigste eeuw op niveau van haar afdeling Ganshoren, op Brussels niveau met het Willemsfonds Agglomeratie Brussel en vervolgens haar rol in het Willemsfonds Algemeen Bestuur. Heel veel aandacht ging tenslotte naar haar geliefde Willemsfonds Avondschool, voor Bützler een machtig bastion dat volledig ten dienste moest staan van het taalkundig samenleven in Brussel, de perfecte brug tussen de Vlaamse en alle anderstalige culturen in het Brusselse.

Myriam De Ridder, Piet De Groof, mevrouw en Willy Dehondt, Yvette Bützler-Vanneste en Georgette Van Straelen-Van Rintel, Willemsfonds Brussel, mei 2000

Haar aandacht voor onderwijs beperkte zich niet tot de Avondschool. Ze bewaarde dossiers over haar inzet voor de Vereniging voor Nederlands Vrijzinnig Hoger Onderwijs (VNVHO) en het Vlaams Onderwijscentrum Brussel (VOC), over de strijd voor de oprichting van een volwaardige Nederlandstalige Vrije Universiteit Brussel (VUB) naast de eerbiedwaardige Université Libre de Bruxelles (ULB).

Vrouwenemancipatie en de verdediging van vrouwenrechten waren duidelijk twee thema's die haar daarnaast heel nauw aan het hart lagen. Geheel binnen de tijdgeest zijn de vele brieven, nota's, wetteksten,

persoonlijke aantekeningen en andere stukken met betrekking tot de standpunten van de Belgische Vereniging van Vrouwelijke Juristen en de Groepering voor de legalisatie van Abortus van de Vrouwelijke Advocaten van de Balie te Brussel met betrekking tot de legalisering van zwangerschapsonderbreking, een mooie aanvulling op het uitgebreide archief van Lucienne Herman-Michielsens. Geheel in de stijl van het Willemsfonds trok Yvette Bützler ook de boer op langs de podia van verenigingen en organisaties om vrouwenrechten te verduidelijken en te verdedigen. In de verschillende thematische dossiers bewaarde ze klad- en netversies van voordrachten naast persknipsels en haar documentatie. Haar inzet werd bekroond met een lidmaatschap van de Commissie voor de Status van de Vrouw, die de conclusies van de VN-top in Mexico in het kader van het Internationale Jaar van de Vrouw uit 1975 in beleidsteksten zou vertalen. Parallel was ze ook lid van het beter gekende Vrouwenoverlegcomité, waarvan stukken uit de periode 1976-1978 werden bewaard.

Over het archiefmuurtje heen

Op zich al een mooi pakket, maar Yvette Bützler is op nog veel meer plaatsen in de archiefgangen terug te vinden. Heel wat portretten van haar vonden hun weg naar de fotocollectie, in fragmenten uit Het Vrije Woord zien en horen we haar in 1976 stelling innemen over de Vlaamse en vrijzinnige aanwezigheid van het Willemsfonds te Brussel met onder meer beelden van de Willemsfonds Avondschool en in 1980 debatteren met Adriaan Verhulst en Paul Van De Voorde over een staats hervorming na het Egmontpact. Verderop in de beeldbank zijn flyers en affiches uit haar politieke loopbaan terug te vinden en in de archieven van de Stichting Arthur Vanderpoorten en het Willemsfonds konden sporen van haar aanwezigheid ook niet ontbreken.

Kortom, een bezige bij, die ook na haar dood kan blijven inspireren en wiens archief tot lering van de volgende generaties dienst blijft doen.

*Bart D'hondt en Florian Van de Walle,
Liberas*

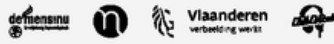
FÉLICIEEN ROPS, MARCEL MARIËN, P.JEROO ROOBJEE, JAN VAN IMSCHOOT, LILIANE VERTESSSEN, WIM DELVOYE, GUILLAUME BIJL, CARMEN DE VOS, ELKE ANDREAS BOON

GROUP EXHIBITION BY HUISVANDEMENS BXL

BART RAMAKERS, PETER DE CUPERE, HILDE BRAET, FREDDY DE VIERMAN, ROLAND MINNAERT, RONNY DELRUE, JO DE SMEDT, DEES DE BRUYNE & FRANK JMA CASTELYN

NOVA

28 NOVEMBER 2024 — 15 FEBRUARY 2025

DE

OPENING HOURS: WED — SAT: 2 PM — 8 PM

DELO

PILAR, VUB, TRIOMFLAAN, 1050, BRUSSELS

CRITICISM, BLASPHEMY, SATIRE...?

Ah trouwens...

Word jij onze nieuwe collega?

Vrijzinnig humanistisch
administratief medewerker 50%
met social media skills

Meer info of solliciteren? demens.nu/vacatures/

Geleid bezoek aan het stadion van Union 24 augustus

Stripwandeling 27 augustus

Bezoek aan Tempora 13 september

Bezoek met fotograaf Jo Struyven aan het D-Day Panorama (Beurs) 7 september

Bezoek werf nieuw RTBF-gebouw 10 september

Museum Soiree in Autoworld 14 september

Bezoek & drink Brusiliatoren Schaarbeek 19 september

Sculpturenwandeling op de VUB 19 september

Promenade Poetik met Speakeasy Brussel 22 september

Bezoek Begraafplaats van Elsene 28 september

MEER FOTO'S

De volledige foto-albums kan je bekijken op onze website kortweg.brussels

NOVEMBER

TUSSEN DE SOEP & DE FEITEN: WACHTEN OP HULP

- 🕒 **Dinsdag 5 november om 12u15**
- 📍 Muntpunt, Munt 6, Brussel
- € Gratis
- 📄 www.muntpunt.be (vooraf inschrijven niet verplicht)
  - Willemsfonds Brussel-Centrum i.s.m. Muntpunt, Citizenne, huisvandeMens Brussel, Humanistisch Verbond, e.a.

APÉROCONFERENCE YANNICK NOBEN

- 🕒 **Zondag 10 november om 11u00**
- 📍 GC Op-Weule, Sint-Lambertusstraat 91, Sint-Lambrechts-Woluwe
- € 5 euro voor leden / 10 euro voor niet-ledens
- 📄 Inschrijven via willemsfonds.woluwe@gmail.com
  - Willemsfonds Woluwe i.s.m. Femma Woluwe

GELEID BEZOEK AAN HET WILLIAM TYNDALE-MUSEUM

- 🕒 **Dinsdag 19 november om 14u30**
- 📍 Afspraak aan Parking The Lodge, Ronde Weg 3, Vilvoorde
- € Gratis
- 📄 Inschrijven via Denise.Vergeylen@telenet.be
  - Willemsfonds Neder-over-Heembeek

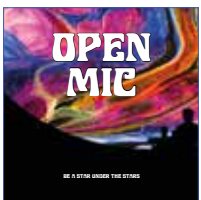
GELEID BEZOEK EXPO "VAN SCHETS TOT TREIN"

- 🕒 **Vrijdag 22 november om 14u00**
- 📍 Trainworld, Prinses Elisabethplein 5, Schaarbeek
- 📍 3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden
- € Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be
- 📄 • Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

WORKSHOP WOORDKUNST: VAN KRANT TOT PODIUM

- 🕒 **Dinsdag 26 november om 14u30**
- 📍 Huis van het Nederlands, Philippe de Champaignestraat 23, Brussel
- € Gratis
- 📄 Inschrijven via suzanne@willemsfondsbrussel.be
  - Willemsfonds Jette i.s.m. Huis van het Nederlands

BE A STAR UNDER THE STARS - OPEN MIC IN HET PLANETARIUM

- 🕒 **Donderdag 28 november om 19u30**
- 📍 Planetarium van Brussel, Boechoutlaan 10, Laken
- 📍 Gratis
- € www.poetryfest.brussel (inschrijven is niet verplicht)
- 📄 • Willemsfonds Jette, Kanal en Podium&Muziek i.s.m. Koninklijke Sterrenwacht van België, AP Hogeschool, Odisee, e.a.

URBAN TRAVEL MACHINES - BRUSSELS PLANETARIUM POETRY FEST

- 🕒 **Vrijdag 29 en zaterdag 29 november om 19u30**
- 📍 Planetarium van Brussel, Boechoutlaan 10, Laken
- 📍 5 euro voor leden / 7,50 euro voor niet leden
- € (Early Bird-tickets tot 15 november, nadien 10 euro)
- 📄 Tickets zijn te koop via www.poetryfest.brussels

DECEMBER

DEELNAME AAN CONCERT BACHWERK: BENJAMIN BRITTEN'S CEREMONY OF CAROLS

- 🕒 **Zaterdag 7 december om 17u45**
- 📍 Sint-Annakerk, Tervuursesteenweg 91, Oudergem
- € 7 euro voor leden / 15 euro voor niet-leden
- 📄 Inschrijven via vanobberghenwim@gmail.com
  - Willemsfonds Etterbeek en Zuidoost-Brussel

GELEID BEZOEK PERMANENTE EXPO "EEN EEUW VAN BELGISCHE STRIPS"

- 🕒 **Zaterdag 14 december om 13u30**
- 📍 Stripmuseum, Zandstraat 20, Brussel
- € 6 euro voor leden / 9 euro voor niet-leden
- 📄 Inschrijven via kurt@willemsfondsbrussel.be
  - Willemsfonds Ganshoren en Woluwe

DEELNAME AAN THEATERVOORSTELLING "IK BEN ER WEL, MAAR ... IK BEN ER NIET"

- 🕒 **Zaterdag 14 december om 20u00**
- 📍 Aula Toots, Edward Stuckensstraat 125, Evere
- € 3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden
- 📄 Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be
  - Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

2025

GELEID BEZOEK EXPO "RUIMTE VOOR BOMEN"

- 🕒 **Woensdag 22 januari om 14u**
- 📍 Autriquehuis, Haachtsesteenweg 266, Schaarbeek
- € 3 euro voor leden / 5 euro voor niet-leden
- 📄 Inschrijven via pjdecoster@willemsfondsbrussel.be
  - Willemsfonds Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

STAND-UP COMEDYSHOW WILLIAM BOEVA - 13

- 🕒 **Zaterdag 1 februari om 20u00**
- 📍 Vaudeville Theater, Koninginnegalerij 13, Brussel
- € 15 euro voor leden / 20 euro voor niet-leden
- 📄 Tickets zijn te koop via kortweg.brussels
  - Alle Brusselse Willemsfondsafdelingen met steun van en in samenwerking met huisvandeMens Brussel

BACHCONCERT COLLEGIUM VOCALE MET INLEIDING DOOR WALDO GEUNS

- 🕒 **Zondag 2 februari om 19u30**
- 📍 Flagey, Heilig Kruisplein, Elsene
- € 40 euro voor leden / 46 euro voor niet-leden
- 📄 Inschrijven via suzanne@willemsfondsbrussel.be (tot 17/1)
  - Willemsfonds Kanal, Podium&Muziek en Schaarbeek-Evere-Sint-Joost

Meer informatie op kortweg.brussels

Meer uitleg over onze activiteiten kan je ook steeds terugvinden op de website kortweg.brussels Heb je nog vragen? Lukt het niet om in te schrijven of tickets te kopen? Aarzel zeker niet om onze coördinator Suzanne te contacteren via suzanne@willemsfondsbrussel.be of tel. 0497 58 54 96.

Brussel Helpt

ZATERDAG 23.11.2024

Eet spaghetti voor Brussel Helpt!

brusselhelpt.be

BRUZZ

accolage

